

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра геодезії та землеустрою

«Затверджую»

**Завідувач кафедри
геодезії та землеустрою**

Ю.Л. Скляр

“16” червня 2020 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОК 23 Землевпорядне проектування

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма: ОС «бакалавр»

Факультет: Юридичний

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з **Землепорядне проектування** для студентів за спеціальністю 193 "Геодезія та землеустрій"

Розробник:

ст. викладач кафедри геодезії та землеустрою

Бойченко Р.В.

Зав. кафедри геодезії та землеустрою, к.б.н., доцент

Скляр Ю.Л.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри *геодезії та землеустрою*.

Протокол від "16" червня 2020 року № 12

Завідувач кафедри Ю.Л. Скляр

Погоджено:

Гарант освітньої програми М.А. Малашевський

Декан факультету С.І. Запара

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.06. 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

7 семестр (денна форма навчання)

9 семестр (заочна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, напрям освіти, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5/10,5	Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність: 193 "Геодезія та землеустрій"	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 4		2020-2021-й	2020-2021-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Курс	
		4	5
Загальна кількість годин – 150/315		Семестр	
		7-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		44 год.	22 год.
		Практичні, семінарські	
		46 год.	22 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	271 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	КП
Вид контролю:			
залік	екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 60/40

для заочної форми навчання – 14/86

8 семестр (денна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 1	Спеціальність: 193 "Геодезія та землеустрій"	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 4		2020-2021-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Курс	
Загальна кількість годин – 150		4	
		Семестр	
		8-й	
		Лекції	
		26 год.	
		Практичні, семінарські	
		26 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		98 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		МКР	
		Вид контролю:	
		екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 6,5	Освітній ступінь: бакалавр		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 34,6/65,4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи теоретичних знань і набуття практичних навичок з основ землевпорядного проектування, розроблення землевпорядної документації і проектів територіального землеустрою, організація території сільськогосподарських підприємств сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань тощо. У процесі вивчення дисципліни студенти ознайомлюються з методологією ефективного і раціонального використання та охорони земель різних категорій, видами і типами землекористування, адміністративно-територіальними утвореннями регіонів і країни загалом, закономірностями та методичними рекомендаціями з розробки і обґрунтування проектних рішень щодо створення і вдосконалення організації території адміністративно-територіальних утворень, землеволодінь і землекористувань, територіальної організації сільськогосподарського та інших виробництв відповідно до умов різних регіонів країни і форм власності на землю.

Завдання: надання майбутнім фахівцям знань про теоретичні основи і практичні методи формування нових та впорядкування існуючих землеволодінь та землекористувань, організації території і використання земель окремих сільськогосподарських підприємств, земель, які знаходяться у власності або користуванні громадян, а також земель, що є в користуванні несільськогосподарських підприємств, організацій та установ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

методику техніко-економічного обґрунтування організації території адміністративно-територіальних утворень, землеволодінь і землекористувань.

вміти:

складати схеми і проекти землеустрою.

3. Програма навчальної дисципліни (затверджено Вченою радою Сумського НАУ, протокол від 25.02.2019 № 9)

7 семестр (денна форма навчання)

9 семестр (заочна форма навчання)

Модуль 1. Зміст організації території сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань.

Змістовий модуль 1. Проект організація території сільськогосподарських підприємств.

Тема 1. *Поняття, задачі і зміст організація території сільськогосподарських підприємств.* Сутність організація території сільськогосподарських підприємств. Зміст проекту. Порядок і методи розробки проекту.

Тема 2. *Підготовчі і обстежувальні роботи.* Камеральна землевпорядна підготовка. Польове землевпорядне обстеження. Розробка завдання на проектування.

Змістовий модуль 2. Розміщення господарських центрів, магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів.

Тема 3. *Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів.* Зміст і завдання проектування. Визначення організаційно-виробничої структури господарства, складу, кількості та розмірів виробничих підрозділів. Система сільського розселення і розміщення господарських центрів. Розміщення виробничих центрів. Розміщення земельних масивів виробничих підрозділів. Економічне обґрунтування проектних рішень. Особливості проектування в сільськогосподарських підприємствах різних організаційно-правових форм.

Тема 4. *Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів.* Завдання і зміст проектування. Розміщення магістральних доріг. Розміщення меліоративних об'єктів. Розміщення водогосподарчих об'єктів та інших інженерних споруджень.

Тема 5. *Проект землеустрою щодо впорядкування та розрахунку еколого-економічної доцільності дорожньої мережі.* Розрахунок завантаженості грузоперевезень запроєктованої дороги. Розрахунок ефективності запроєктованих даних. Складання кошторису. Розрахунок строку окупності. Оформлення проекту впорядкування території дорожньої мережі.

Модуль 2. Організація угідь і сівозмін.

Змістовий модуль 3. Упорядкування території сільськогосподарських угідь та сівозмін.

Тема 6. *Організація сільськогосподарських угідь.* Завдання і зміст проектування. Визначення складу й структури угідь, режиму і умов їхнього використання. Трансформація, поліпшення і розміщення угідь. Обґрунтування проекрованої організації угідь. Організація системи сівозмін. Економічне обґрунтування організації системи сівозмін.

Тема 7. *Проектування сівозмін.* Задачі, зміст і методичні питання проектування системи сівозмін. Проектування спеціальних сівозмін. Проектування ґрунтозахисних сівозмін. Проектування кормових сівозмін. Проектування польових сівозмін. Обґрунтування проекту організації угідь і сівозмін.

Тема 8. *Упорядкування території сівозмін.* Завдання і зміст проекту. Розміщення полів сівозмін і робочих ділянок. Розміщення захисних лісосмуг. Розміщення польових доріг. Проектування польових станів і джерел водопостачання. Типові рішення по землеустрої території сівозмін. Економічне обґрунтування проекту.

Тема 9. *Упорядкування території багаторічних насаджень.* Плодові насадження. Виноградні насадження. Ягідні насадження. Народногосподарське значення плодоягідних культур. Планування та проектування плодоягідних насаджень. Завдання і зміст упорядкування території саду.

Тема 10. *Упорядкування території кормових угідь.* Значення пасовищного утримання худоби. Рівні використання пасовищ. Упорядкування території культурних пасовищ. Розміщення скотопогонів, літніх таборів і водопійних майданчиків. Упорядкування території сінокосів. Обґрунтування проекту кормових угідь.

Змістовий модуль 4. Обґрунтування проектів організація території сільськогосподарських підприємств. Оформлення документації із землеустрою.

Тема 11. Комплексне обґрунтування проектів організація території сільськогосподарських підприємств. Склад проекту. Додатки до пояснювальної записки. Графічні матеріали.

Тема 12. Оформлення землепорядних документів. Загальні відомості. Види документації із землеустрою. Нормативні акти, згідно з якими розробляється документація із землеустрою. Склад і зміст документації із землеустрою. Оформлення документації із землеустрою.

Тема 13. Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу. Основні біологічні особливості та господарські ознаки плодючих насаджень та їх народногосподарське значення. Планування та проектування багаторічних насаджень. Загальні вимоги до вибору земель під багаторічні насадження. Завдання і зміст упорядкування території саду. Розміщення плодів та сортів. Розміщення кварталів і кліток. Розміщення садозахисних насаджень, дорожньої мережі і водних джерел. Оформлення проекту.

8 семестр (денна форма навчання)

Модуль 1. Особливості землеустрою і землепорядного проектування.

Змістовий модуль 1. Особливості землеустрою землекористувань селянських та фермерських господарств.

Тема 1. Особливості землеустрою землекористувань селянських та фермерських господарств. Складові частини проекту землепорядкування. Елементи проекту землепорядкування. Вимоги що враховують при розміщенні господарського центру.

Змістовий модуль 2. Особливості організації території еколого-ландшафтним методом та землепорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів.

Тема 2. Особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом. Організація сівозмін. Значення та послідовність еколого-ландшафтної організації території. Методологія формування агро ландшафтів під час землеустрою. Проектування рівня використання земель. Еколого-ландшафтне районування. Порядок виділення еколого-ландшафтних мікрозон. Оцінка ефективності землепорядних заходів. Обґрунтування проекту. Визначення коефіцієнта екологічної стабільності.

Тема 3. Особливості землепорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів. Загальні положення. Протиерозійна організація території в зоні поширення вітрової ерозії ґрунтів. Протиерозійна організація території в зоні поширення водної ерозії ґрунтів. Оцінка ефективності землепорядних заходів. Обґрунтування проекту. Визначення коефіцієнта екологічної стабільності.

Тема 4. Проект землеустрою щодо впорядкування території кормових угідь та сіножатей. Організація території пасовищезмін та сінокосозмін. Розміщення і організація території гуртових ділянок. Організація території загонів чергового випасання. Розміщення літніх таборів. Розміщення скотопрогонів. Розміщення водопійних майданчиків. Розрахунок економічної ефективності створення культурних пасовищ. Упорядкування території сінокосів. Оформлення графічних матеріалів проекту.

Змістовий модуль 3. Особливості організації території в районах зрошування та осушення земель.

Тема 5. Особливості організації території в районах із зрошуваним землеробством. Зміст і послідовність проектних робіт. Особливості організації території сільськогосподарських підприємств в районах зрошеного землеробства. Особливості розміщення виробничих підрозділів і господарських центрів. Особливості розміщення селищ і земельних масивів, виробничих підрозділів. Організація системи сівозмін. Розміщення масивів сівозмін з урахуванням особливостей ґрунтів і рельєфу. Проектування польових доріг і бригадних станів.

Тема 6. Особливості організації території в районах осушення земель. Зміст комплексних розробок по землепорядкуванню й меліорації. Особливості організації території сільськогосподарських підприємств. Поняття про вітрову, водну ерозію. Форми виявлення ерозії. Збитки завдані внаслідок ерозії.

Змістовий модуль 4. Особливості організації території в районах техногенного забруднення, передгірських та гірських районах Карпат і Криму. Авторський нагляд за виконанням проектів землеустрою.

Тема 7. Особливості організації території в районах техногенного забруднення земель. Основні відомості про забруднені землі. Техногенне забруднення земель України і необхідність землеустрою. Виявлення й оцінка забруднення території в проектах землевпорядкування. Задачі та зміст організації території. Методика виявлення і оцінювання забруднених територій для цілей землеустрою. Організація використання забруднених територій. Особливості вдосконалення організації території. Оцінювання ефективності землевпорядних заходів щодо зниження забруднення земель.

Тема 8. Особливості формування землекористування та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму. Вибір ділянки для терасування схилів під плодові, ягідні та виноградні насадження. Впорядкування території плодових насаджень. Особливості впорядкування території виноградників. Проектування спеціальних протиерозійних заходів. Терасування схилів: розрахунок і проектування терас.

Тема 9. Авторський нагляд його зміст і методика проведення. Сутність та зміст авторського нагляду за здійсненням схем і проектів землеустрою. Функції авторського нагляду. Порядок ведення журналу авторського нагляду за виконанням проектів землеустрою.

3. Структура навчальної дисципліни

7 семестр (денна форма навчання)

9 семестр (заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Зміст організації території сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань.												
Змістовий модуль 1. Складання проекту організації території сільськогосподарських підприємств.												
Тема 1. Поняття, задачі і зміст організації території сільськогосподарських підприємств.	8	2	2			4	4	2	2			-
Тема 2. Підготовчі і обстежувальні роботи.	8	2	2			4	30	-	-			30
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4			8	34	2	2			30
Змістовий модуль 2. Розміщення господарських центрів, магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів.												
Тема 3. Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів.	12	4	4			4	4	2	2			-
Тема 4. Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів.	12	4	4			4	20	-	-			20

Тема 5. Проект землеустрою щодо впорядкування та розрахунку еколого-економічної доцільності дорожньої мережі	10	4	2			4	20	-	-			20
Разом за змістовим модулем 2	34	12	10			12	44	2	2			40
Модуль 2. Організація угідь і сівозмін.												
Змістовий модуль 3. Упорядкування території сільськогосподарських угідь та сівозмін.												
Тема 6. Організація сільськогосподарських угідь.	12	4	4			4	4	2	-			-
Тема 7. Проектування сівозмін.	14	4	6			4	6	4	2			-
Тема 8. Упорядкування території сівозмін.	12	4	4			4	4	2	2			-
Тема 9. Упорядкування території багаторічних насаджень.	12	4	4			4	30	-	-			30
Тема 10. Упорядкування території кормових угідь.	12	4	4			4	2	-	2			-
Разом за змістовим модулем 3	62	20	22			20	44	8	6			30
Змістовий модуль 4. Обґрунтування проектів організація території сільськогосподарських підприємств. Оформлення документації із землеустрою.												
Тема 11. Комплексне обґрунтування проектів організація території сільськогосподарських підприємств.	12	2	2			8	-	-	-			
Тема 12. Оформлення землевпорядних документів.	14	2	4			8	-	-	-			
Тема 13. Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу	12	4	4			4	50	-	-			50
Разом за змістовим модулем 4	38	8	10			20	50	-	-			50
Усього годин	150	44	46			60	172	12	10			150

8 семестр (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Особливості землеустрою і землевпорядного проектування.												
Змістовий модуль 1. Особливості землеустрою землекористувань селянських та фермерських господарств.												
Тема 1. Особливості землеустрою землекористувань селянських та фермерських господарств.	4	2	2			-	30	-	-			30
Разом за змістовим модулем 1	4	2	2			-	30	-	-			30
Змістовий модуль 2. Особливості організації території еколого-ландшафтним методом та землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів.												
Тема 2. Особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом.	16	4	4			8	4	2	2			
Тема 3. Особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів.	23	4	4			15	4	2	2			
Тема 4. Проект землеустрою щодо впорядкування території кормових угідь та сіножатей	15	-	-			15	40	-	-			40
Разом за змістовим модулем 2	54	8	8			38	48	4	4			40
Змістовий модуль 3. Особливості організації території в районах зрошування та осушення земель.												
Тема 5. Особливості організації території в районах із зрошуваним землеробством.	23	4	4			15	4	2	2			-
Тема 6. Особливості організації території в районах осушення земель.	23	4	4			15	4	2	2			-
Разом за змістовим модулем 3	46	8	8			30	8	4	4			-
Змістовий модуль 4. Особливості організації території в районах техногенного забруднення, передгірських та гірських районах Карпат і Криму. Авторський нагляд за виконанням проектів землеустрою.												
Тема 7. Особливості	18	4	4			10	23	-	2			21

організації території в районах техногенного забруднення земель.												
Тема 8. Особливості формування землекористування та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму.	18	4	4			10	4	2	2			
Тема 9. Авторський нагляд його зміст і методика проведення	10	-	-			10	30					30
Індивідуальне завдання					МКР							
Разом за змістовим модулем 4	53	8	8			30	57	2	4			51
Усього годин	150	26	26			98	143	10	12			121

**5. Теми та план лекційних занять
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
Осінній семестр		
1	Поняття, задачі і зміст організація території сільськогосподарських підприємств. План 1. Сутність організація території сільськогосподарських підприємств. 2. Зміст проекту.	2
2	Підготовчі і обстежувальні роботи. План 1. Камеральна земельпорядна підготовка. 2. Польове земельпорядне обстеження.	2
3	Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів. План 1. Зміст і завдання проектування 2. Визначення організаційно-виробничої структури господарства, складу, кількості та розмірів виробничих підрозділів 3. Система сільського розселення і розміщення господарських центрів	2
4.	Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів. План 1. Розміщення виробничих центрів 2. Розміщення земельних масивів виробничих підрозділів	2
5	Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів. План 1. Завдання і зміст проектування 2. Розміщення магістральних доріг	2
6.	Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів. План 1. Розміщення меліоративних об'єктів 2. Розміщення водогосподарчих об'єктів та інших інженерних споруджень	2

7.	<p>Проект землеустрою щодо впорядкування та розрахунку еколого-економічної доцільності дорожньої мережі .</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок розрахунку завантаженості грузоперевезень запроєктованої дороги. 2. Розрахунок ефективності запроєктованих даних. 	2
8.	<p>Проект землеустрою щодо впорядкування та розрахунку еколого-економічної доцільності дорожньої мережі.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила складання кошторису. 2. Методика розрахунку строку окупності. 	2
9.	<p>Організація сільськогосподарських угідь.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання і зміст проектування. 2. Визначення складу й структури угідь, режиму і умов їхнього використання 3. Трансформація, поліпшення і розміщення угідь. 	2
10.	<p>Організація сільськогосподарських угідь.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтування запроєктованої організації угідь. 2. Організація системи сівозмін 	2
11.	<p>Проектування сівозмін.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Задачі, зміст і методичні питання проектування системи сівозмін. 2. Проектування спеціальних сівозмін 3. Проектування ґрунтозахисних сівозмін 	2
12.	<p>Проектування сівозмін.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектування кормових сівозмін 2. Проектування польових сівозмін 	2
13.	<p>Упорядкування території сівозмін.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання і зміст проекту. 2. Розміщення полів сівозмін і робочих ділянок 3. Розміщення захисних лісосмуг 4. Розміщення польових доріг 	2
14.	<p>Упорядкування території сівозмін.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектування польових станів і джерел водопостачання 2. Типові рішення по землеустрої території сівозмін 	2
15.	<p>Упорядкування території багаторічних насаджень.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Плодові насадження 2. Виноградні насадження 3. Ягідні насадження 	2
16.	<p>Упорядкування території багаторічних насаджень.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування та проектування плодоягідних насаджень 2. Завдання і зміст упорядкування території саду 	2
17.	<p>Упорядкування території кормових угідь.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення пасовищного утримання худоби. 2. Рівні використання пасовищ. 	2

	3. Упорядкування території культурних пасовищ 4. Розміщення скотопрогонів, літніх таборів і водопійних майданчиків	
18.	Упорядкування території кормових угідь. План 1. Упорядкування території сінокосів	2
19.	Комплексне обґрунтування проектів організація території сільськогосподарських підприємств. План 1. Склад проекту 2. Графічні матеріали	2
20.	Оформлення землепорядних документів. План 1. Нормативні акти, згідно з якими розробляється документація із землеустрою 2. Склад і зміст документації із землеустрою 3. Оформлення документації із землеустрою	2
21.	Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу План 1 Основні біологічні особливості та господарські ознаки плодючих насаджень та їх народногосподарське значення. 2.Планування та проектування багаторічних насаджень. 3.Загальні вимоги до вибору земель під багаторічні насадження.	2
22.	Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу План 1.Розміщення плодів та сортів. 2. Розміщення кварталів і кліток. 3. Розміщення садовахисних насаджень, дорожньої мережі і водних джерел.	2
	Разом	34
Весняний семестр		
1	Особливості землеустрою землекористувань селянських та фермерських господарств План 1. Складові частини проекту землепорядкування 2. Елементи проекту землепорядкування 3. Вимоги що враховують при розміщенні господарського центру	2
2	Особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом. План 1. Організація сівозмін 2. Значення та послідовність еколого-ландшафтної організації території. 3. Методологія формування агроландшафтів під час землеустрою. 5. Проектування рівня використання земель	2
3	Особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом. План 1. Еколого-ландшафтне районування 2. Порядок виділення еколого-ландшафтних мікрозон 5. Визначення коефіцієнта екологічної стабільності.	2
4	Особливості землепорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів. План 1. Загальні положення 2. Протиерозійна організація території в зоні поширення вітрової ерозії ґрунтів	2

5	Особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів. План 1. Протиерозійна організація території в зоні поширення водної ерозії ґрунтів 2. Визначення коефіцієнта екологічної стабільності.	2
6	Особливості організації території в районах із зрошуваним землеробством. План 1. Зміст і послідовність проектних робіт 2. Особливості організації території сільськогосподарських підприємств в районах зрошеного землеробства.	2
7	Особливості організації території в районах із зрошуваним землеробством. План 1. Організація системи сівозмін 2. Розміщення масивів сівозмін з урахуванням особливостей ґрунтів і рельєфу 3. Проектування польових доріг і бригадних станів	2
8	Особливості організації території в районах осушення земель. План 1. Зміст комплексних розробок по землевпорядкуванню й меліорації 2. Особливості організації території сільськогосподарських підприємств	2
9	Особливості організації території в районах осушення земель. План 1. Форми виявлення ерозії. 2. Збитки завдані внаслідок ерозії	2
10	Особливості організації території в районах техногенного забруднення земель. План 1. Основні відомості про забруднені землі 2. Техногенне забруднення земель України і необхідність землеустрою. 3. Виявлення й оцінка забруднення території в проектах землевпорядкування. 4. Задачі та зміст організації території.	2
11	Особливості організації території в районах техногенного забруднення земель. План 1. Методика виявлення і оцінювання забруднених територій для цілей землеустрою. 2. Організація використання забруднених територій. 3. Особливості вдосконалення організації території.	2
12	Особливості формування землекористування та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму План 1. Вибір ділянки для терасування схилів під плодові, ягідні та виноградні насадження 2. Впорядкування території плодових насаджень 3. Особливості впорядкування території виноградників	2
13	Особливості формування землекористування та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму План 1. Проектування спеціальних протиерозійних заходів 2. Терасування схилів: розрахунок і проектування терас	2
	Разом	26

**Теми та план лекційних занять
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	<p>Поняття, задачі і зміст організація території сільськогосподарських підприємств.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність організація території сільськогосподарських підприємств. 2. Зміст проекту. 3. Порядок і методи розробки проекту. 	2
2	<p>Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст і завдання проектування. 2. Визначення організаційно-виробничої структури господарства, складу, кількості та розмірів виробничих підрозділів. 3. Система сільського розселення і розміщення господарських центрів. 	2
3	<p>Організація сільськогосподарських угідь.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання і зміст проектування. 2. Визначення складу й структури угідь, режиму і умов їхнього використання. 3. Трансформація, поліпшення і розміщення угідь. 4. Обґрунтування проектованої організації угідь. 5. Організація системи сівозмін. 6. Економічне обґрунтування організації системи сівозмін. 	2
4	<p>Проектування сівозмін.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Задачі, зміст і методичні питання проектування системи сівозмін. 5. Проектування спеціальних сівозмін 6. Проектування ґрунтозахисних сівозмін 	2
5	<p>Проектування сівозмін.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проектування кормових сівозмін 2. Проектування польових сівозмін 3. Обґрунтування проекту організації угідь і сівозмін 	2
6	<p>Упорядкування території сівозмін.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання і зміст проекту. 2. Розміщення полів сівозмін і робочих ділянок. 3. Розміщення захисних лісосмуг. 4. Розміщення польових доріг. 	2
7	<p>Особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація сівозмін 2. Значення та послідовність еколого-ландшафтної організації території. 3. Методологія формування агро ландшафтів під час землеустрою. 	2
8	<p>Особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Протиерозійна організація території в зоні поширення водної ерозії ґрунтів 2. Оцінка ефективності землевпорядних заходів 3. Обґрунтування проекту. 4. Визначення коефіцієнта екологічної стабільності. 	2

9	Особливості організації території в районах із зрошуваним землеробством. План 1. Організація системи сівозмін. 2. Розміщення масивів сівозмін з урахуванням особливостей ґрунтів і рельєфу. 3. Проектування польових доріг і бригадних станів.	2
10	Особливості організації території в районах осушення земель. План 1. Зміст комплексних розробок по землевпорядкуванню й меліорації. 2. Особливості організації території сільськогосподарських підприємств.	2
11	Особливості формування землекористування та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму План 1. Вибір ділянки для терасування схилів під плодові, ягідні та виноградні насадження. 2. Впорядкування території плодових насаджень.	2
	Разом	22

**6. Теми практичних занять
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Осінній семестр		
1	Поняття, задачі і зміст організації території сільськогосподарських підприємств	2
2	Опрацювати підготовчі і обстежувальні роботи	2
3	Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів	2
4	Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів	2
5	Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів	2
6	Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів	2
7	Проект землеустрою щодо впорядкування та розрахунку еколого-економічної доцільності дорожньої мережі.	2
8	Організація сільськогосподарських угідь	2
9	Організація сільськогосподарських угідь	2
10	Проектування сівозмін	2
11	Проектування сівозмін	2
12	Проектування сівозмін	2
13	Провести упорядкування території сівозмін	2
14	Провести упорядкування території сівозмін	2
15	Організувати упорядкування території багаторічних насаджень	2
16	Організувати упорядкування території багаторічних насаджень	2
17	Упорядкування території кормових угідь	2
18	Упорядкування території кормових угідь	2
19	Комплексне обґрунтування проектів	2
20	Оформлення землевпорядних документів	2
21	Оформлення землевпорядних документів	2
22	Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу	2
23	Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу	2
Весняний семестр		
1	Розглянути на прикладі особливості землеустрою землекористувань	2

	селянських і фермерських господарств	
2	Вивчити особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом	2
3	Вивчити особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом	2
4	Проаналізувати особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів	2
5	Проаналізувати особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів	2
6	Особливості впорядкування території в районах із зрошуваним землеробством	2
7	Особливості впорядкування території в районах із зрошуваним землеробством	2
8	Особливості впорядкування території в районах осушення земель	2
9	Особливості впорядкування території в районах осушення земель	2
10	Розглянути особливості організації території в районах техногенного забруднення земель	2
11	Розглянути особливості організації території в районах техногенного забруднення земель	2
12	Освоїти особливості формування землекористування та організації території в гірських районах	2
13	Освоїти особливості формування землекористування та організації території в гірських районах	2
	Разом	72

**Теми практичних занять
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття, задачі і зміст організація території сільськогосподарських підприємств	2
2	Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів	2
3	Організація сільськогосподарських угідь	2
4	Проектування сівозмін	2
5	Провести упорядкування території сівозмін	2
6	Упорядкування території кормових угідь	2
7	Вивчити особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом	2
8	Проаналізувати особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів	2
9	Особливості впорядкування території в районах із зрошуваним землеробством	2
10	Особливості впорядкування території в районах осушення земель	2
11	Розглянути особливості організації території в районах техногенного забруднення земель	2
	Разом	22

**7. Самостійна робота
(денна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин

Осінній семестр		
1	Поняття, задачі і зміст організація території сільськогосподарських підприємств. План 1. Порядок розробки проекту. 2. Методи розробки проекту.	4
2	Підготовчі і обстежувальні роботи. План 1. Розробка завдання на проектування.	4
3	Організація виробничих підрозділів і розміщення господарських центрів. План 1. Економічне обґрунтування проектних рішень 2. Особливості проектування в сільськогосподарських підприємствах різних організаційно-правових форм	4
4	Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів. План 1. Розміщення водогосподарчих об'єктів та інших інженерних споруджень	4
5	Проект землеустрою щодо впорядкування та розрахунку еколого-економічної доцільності дорожньої мережі. План 1. Правила оформлення проекту впорядкування території дорожньої мережі.	4
6	Організація сільськогосподарських угідь. План 1. Економічне обґрунтування організації системи сівозмін	4
7	Проектування сівозмін. План 1. Обґрунтування проекту організації угідь і сівозмін	4
8	Упорядкування території сівозмін. План 1. Економічне обґрунтування проекту	4
9	Упорядкування території багаторічних насаджень. План 1. Народногосподарське значення плодоягідних культур	4
10	Упорядкування території кормових угідь. План 1. Обґрунтування проекту кормових угідь	4
11	Комплексне обґрунтування проектів організація території сільськогосподарських підприємств. План 1. Додатки до пояснювальної записки.	8
12	Оформлення землевпорядних документів. План 1. Загальні відомості 2. Види документації із землеустрою	8
13	Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу. План 1. Завдання і зміст упорядкування території саду. 2. Оформлення проекту	4
	Разом	60
Весняний семестр		
1	Особливості організації території сільськогосподарських підприємств еколого-ландшафтним методом. План	8

	1. Оцінка ефективності землевпорядних заходів 2. Обґрунтування проекту.	
2	Особливості землевпорядкування в районах розвинутої ерозії ґрунтів. План 1. Оцінка ефективності землевпорядних заходів 2. Обґрунтування проекту.	15
3	Проект землеустрою щодо впорядкування території кормових угідь та сіножатей План 1. Організація території пасовищезмін та сінокосозмін. 2. Розміщення і організація території гуртових ділянок. 3. Організація території загонів чергового випасання. 4. Розміщення літніх таборів. 5. Розміщення скотопрогонів. 6. Розміщення водопійних майданчиків. 7. Розрахунок економічної ефективності створення культурних пасовищ. 8. Упорядкування території сінокосів. 9. Оформлення графічних матеріалів проекту.	15
4	Особливості організації території в районах із зрошуваним землеробством План 1. Особливості розміщення виробничих підрозділів і господарських центрів. 2. Особливості розміщення селищ і земельних масивів, виробничих підрозділів	15
5	Особливості організації території в районах осушення земель. План 1. Поняття про вітрову, водну ерозію.	15
6	Особливості організації території в районах техногенного забруднення земель. План 1. Оцінювання ефективності землевпорядних заходів щодо зниження забруднення земель	10
7	Особливості формування землекористування та організації території в передгірських та гірських районах Карпат і Криму План 1. Особливості впорядкування території виноградників.	10
8	Авторський нагляд його зміст і методика проведення План 1. Сутність та зміст авторського нагляду за здійсненням схем і проектів землеустрою. 2. Функції авторського нагляду. 3. Порядок ведення журналу авторського нагляду за виконанням проектів землеустрою.	10
	Разом	98

**Самостійна робота
(заочна форма навчання)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовчі і обстежувальні роботи. План 1. Камеральна землевпорядна підготовка. 2. Польове землевпорядне обстеження.	30
2	Розміщення магістральних шляхів, інженерних споруд і об'єктів. План 1. Завдання і зміст проектування	20

	<p>2. Розміщення магістральних доріг 3. Розміщення меліоративних об'єктів 4. Розміщення водогосподарчих об'єктів та інших інженерних споруджень</p>	
3	<p>Проект землеустрою щодо впорядкування та розрахунку еколого-економічної доцільності дорожньої мережі . План 1 Порядок розрахунку завантаженості грузоперевезень запроєктованої дороги. 2. Розрахунок ефективності запроєктованих даних. 3. Правила складання кошторису. 4. Методика розрахунку строку окупності. 5. Правила оформлення проекту впорядкування території дорожньої мережі.</p>	20
4	<p>Упорядкування території багаторічних насаджень. План 1. Народного господарського значення плодоягідних культур 2. Планування та проектування плодоягідних насаджень 3. Завдання і зміст упорядкування території саду</p>	30
5	<p>Проект організації та впорядкування території багаторічних насаджень в залежності від експозиції схилу План 1 Основні біологічні особливості та господарські ознаки плодоягідних насаджень та їх народногосподарське значення. 2.Планування та проектування багаторічних насаджень. 3.Загальні вимоги до вибору земель під багаторічні насадження. 4. Завдання і зміст упорядкування території саду. 5.Розміщення плодів та сортів. 6. Розміщення кварталів і кліток. 7. Розміщення садозахисних насаджень, дорожньої мережі і водних джерел. 8. Оформлення проекту.</p>	50
6	<p>Особливості землеустрою землекористувань селянських та фермерських господарств План 1. Складові частини проекту землевпорядкування 2. Елементи проекту землевпорядкування 3. Вимоги що враховують при розміщенні господарського центру</p>	30
7	<p>Проект землеустрою щодо впорядкування території кормових угідь та сіножатей План 1. Організація території пасовищезмін та сінокосозмін. 2. Розміщення і організація території гуртових ділянок. 3. Організація території загонів чергового випасання. 4. Розміщення літніх таборів. 5. Розміщення скотопрогонів. 6. Розміщення водопійних майданчиків. 7. Розрахунок економічної ефективності створення культурних пасовищ. 8. Упорядкування території сінокосів. 9. Оформлення графічних матеріалів проекту.</p>	40
8	<p>Особливості організації території в районах техногенного забруднення земель. План</p>	21

	1. Основні відомості про забруднені землі 2. Техногенне забруднення земель України і необхідність землеустрою. 3. Виявлення й оцінка забруднення території в проектах землевпорядкування. 4. Задачі та зміст організації території.	
9	Авторський нагляд його зміст і методика проведення План 1. Сутність та зміст авторського нагляду за здійсненням схем і проектів землеустрою. 2. Функції авторського нагляду. 3. Порядок ведення журналу авторського нагляду за виконанням проектів землеустрою.	30
	Разом	271

8. Індивідуальне завдання

Курсовий проект на тему: "Організація угідь і сівозмін. Впорядкування території сівозмін "

Вихідні дані до проекту:

1. План території сільської ради.
2. Картограма агропромислових груп ґрунтів.
3. Виробничий опис.
4. Спеціалізація сільськогосподарського підприємства.
5. Кількість умовних голів на 100 га с.г. угідь _____
в т.ч. корів ___%, молодняка до 1 року ___%, молодняка ст.1 року ___%.
6. Посівні площі зернових культури ___%, технічних культур ___%.

9. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:
  - 1.1. Словесні: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою.
  - 1.2. Наочні: демонстрація, ілюстрація.
  - 1.3. Практичні: практична робота.
2. Методи навчання за характером логіки пізнання.
  - 2.1 Аналітичний;
  - 2.2 Методи синтезу;
  - 2.3 Індуктивний метод
3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.
  - 3.1 Частково-пошуковий (евристичний);
  - 3.2 Репродуктивний;
  - 3.3 Пояснювально-демонстративний.
4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання конспектів лекцій.

10. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
  - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
  - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
  - результати виконання та захисту лабораторних робіт;

- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

**11. Розподіл балів, які отримують студенти
При формі контролю «залік»
7 семестр (для денної форми навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота												Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 – 12 балів		Змістовий модуль 2 – 12 балів		Змістовий модуль 3 – 34 балів					Змістовий модуль 4 – 12 балів		СРС			
T1	T2	T3	T4	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	15	85 (70+15)	15	100
6	6	6	6	6	8	8	6	6	6	6				

**Розподіл балів, які отримують студенти
При формі контролю «іспит»
8 семестр (для денної форми навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота								Разом за модулі та СРС	МКР	Підсумковий тест - екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 – 5 балів		Змістовий модуль 2 – 12 балів		Змістовий модуль 3 – 11 бали		Змістовий модуль 4 – 12 балів					
T1	T2	T3	T5	T6	T7	T8	15	55 (40+15)	15	30	100
5	6	6	6	5	6	6					

**Розподіл балів, які отримують студенти
При формі контролю «іспит»
9 семестр (для заочної форми навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота												Разом за модулі та СРС	Підсумковий тест - екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1 – 4 бали		Змістовий модуль 3 – 4 бали		Змістовий модуль 3 – 14 балів				Змістовий модуль 2 – 6 бали		Змістовий модуль 3 – 6 бали					Змістовий модуль 4 – 6 бали
T1	T2	T6	T7	T8	T10	T2	T3	T5	T6	T8	T9	30	70 (40+30)	30	100
4	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3				

Розподіл балів, які отримують студенти за виконання курсового проекту.

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до <u>5</u>	до <u>5</u>	до <u>5</u>	15

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Землевпорядне проектування: методичні вказівки щодо проведення практичних занять для студентів 4 курсу спеціальності 6.080100 "Землевпорядкування та кадастр" денної форми навчання / укл. Н. В. Кузін. - Суми : СНАУ, 2008.
2. Землевпорядне проектування: методичні рекомендації для курсової роботи для студентів 4 курсу спеціальності 6.080100 "Землевпорядкування та кадастр" денної форми навчання / укл. Н. В. Кузін. - Суми : СНАУ, 2008.
3. Землевпорядне проектування. Ч. 2: методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи на тему: "Впорядкування території культурних пасовищ" для студентів 4 курсу спеціальності 6.080101 "Землевпорядкування та кадастр" денної форми навчання / укл. Н. В. Кузін. - Суми : СНАУ, 2010.

13. Рекомендована література

Базова

1. Земельний Кодекс України: - //Земельні відносини в Україні. Організаційно-правовий механізм. Під ред. д.е.н. А.С. Даниленка. - Київ: КІС, 2001р.
2. Земельні відносини в Україні. Організаційно-правовий механізм. Під заг.ред. д.е.н. А.С. Даниленка. -Київ: КІС., 2001. - 128 с.
3. Земельні відносини в Україні: Законодавчі акти і нормативні документи / Держкомзем України. - К: Урожай, 1998. -816с.
4. Землевпорядна наука, виробництву і освіта ХХІ століття: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 20 квітня 2001 р.) - К.: Інститут землеустрою УААН. - 288 с.
5. Землеустроительное проектирование /С.Н. Волков, В.П. Троицкий, Н.Г. Конокотин и др.; Под ред С.Н. Волкова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М: Колос, 1998.-632с.
6. Землеустройство колхозов й совхозов /Г.И. Горохов, Л.Я. Новаковский, И.М. Стативка, Л.К. Бойко й др.; Под ред. Г.И. Горохова - 3 изд., доп й перераб. - К.: Урожай, 1985. -216с.
7. Ю.Лозовой А. Т. Межхозяйственное землеустройство у условиях развития агропромышленного комплекса: Учебн. пособие /Харк. с.-х. ин-т им. В.В. Докучаева. Харьков, 1988. - 62 с.
8. Мартыянов В.П., Соловйов М.Ф., Токар А.В., Шиян В.Й. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства (методичні рекомендації) Навчальний посібник /Харк. держ.аграр. ун-т - Харків, 2001. - 262 с.
9. Новаковський Л.Я., Третяк А.М. Основні положення концепції розвитку земельної реформи в Україні, Київ, 2000. - 53 с.
10. Новаковський Л.Я., Третяк А.М., Добряк Д.С. Земельна реформа в Україні.

11. Пастернак В.І. Проблеми формування землекористувань сільськогосподарських підприємств в умовах ринкової економіки: Монографія. - Львів, 2000. -212с.
12. Схема землевпорядкування міста (план земельно-господарського устрою міста). Тимчасові науково-методичні рекомендації /Львів, держ. аграр. ун-т. - Львів, 2000. - 56 с.
13. Третяк А.М. Наукові основи землеустрою. Навч. посібник. -К.: ТОВ ЦЗРУ, 2002. -342с.
14. Третяк А.М., Другак В.М., Третяк Р.А. Формування меж адміністративно-територіальних утворень. Навч.-методичн. посібник. -К.:ТОВ ЦЗРУ, 2004, 85с.
15. Землевпорядне проектування: Навчальний посібник / Т.С. Одарюк та ін. - К.: Аграрна освіта, 2010. - 292 с.
16. Корнілов Л.В. Землевпорядне проектування. Методика виконання розрахунково-графічних робіт та курсових проектів: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2005. - 150с.
17. Третяк А.М. Землевпорядне проектування: Теоретичні основи і територіальний землеустрій: Навч. посібник. - К.: Вища освіта, 2006. - 528с.: іл.
18. Соловій І.П., Іванишин О.Т., Лавний В.В. та ін. Землекористування: еколого-економічні проблеми, конфлікти, планування. - Львів: Афіша, 2005. - 400с.
19. Богіра М.С., Ярмолюк В.І. Землевпорядне проектування: теоретичні основи та територіальний землеустрій / навч. посібник. - К.: аграрна освіта. - 2011. - 416с.
20. Землевпорядне проектування: еколого-ландшафтне землевпорядкування сільськогосподарських підприємств / А.М. Третяк та ін. - К.: Аграрна наука, 2007.

Допоміжна

1. Кузін Н.В. Методичні підходи землевпорядкування землекористувань асоціацій особистих селянських і фермерських господарств // Землевпорядкування. - 2003. - №3. - С.21-29.
2. Методичні рекомендації оцінки екологічної стабільності агро ландшафтів та сільськогосподарського землекористування /А.М.Третяк, Р.А.Третяк, М.І.Шквир.- К.: ІЗУ УААН, 2001. - 15 с.
3. Методичні рекомендації щодо порядку розробки та складання земельно-агротехнічного паспорта сільськогосподарського формування / Л.Я.Новаковський, Д.С.Добряк, А.М.Третяк та ін.; За ред. Л.Я.Новаковського. - К.: ІЗУ УААН, 2001. - 26 с.
4. Методичні рекомендації щодо процедури відновлення прав громадян на земельну частку (пай) / Л.Я.Новаковський, Д.С.Добряк, А.М.Третяк та ін.; За ред. Л.Я.Новаковського. - К.: ІЗУ УААН, 2000. - 15 с.
5. Технічні вказівки щодо визначення меж земельних ділянок спільної та спільно часткової власності фізичних і юридичних осіб на забудованій території у населених пунктах / Л.Я.Новаковський, А.М.Третяк, В.В.Кулініч та ін.; За ред. Л.Я.Новаковського. - К.: Держкомзем України, 1998. - 43 с.
6. Тимчасові рекомендації щодо складання проектів встановлення меж землекористувань наукових установ, дослідних господарств, підприємств і організації УААН / Л.Я.Новаковський, Д.С.Добряк, А.М.Третяк та ін.; За ред. Л.Я.Новаковського. - К.: ІЗУ УААН, 2002. - 14 с.
7. Третяк А.М., Кузін Н.В. Землеустрій землекористувань асоціацій особистих селянських і фермерських господарств (методичні рекомендації). - К.: ІЗУ УААН, 2003. - 55 с.
8. Третяк А.М. Планування та формування землекористування в населених пунктах. - К.: 1998. - 47 с.
9. Третяк А.М., Другак В.М., Третяк А.М. Землеустрій при формуванні меж територій реалізації земельних та економічних інтересів сільських, селищних та міських рад (методичні рекомендації). - К.: ІЗУ УААН, 2003. - 9 с.
10. Третяк А.М., Другак В.М., Третяк А.М. Складання проектів формування меж сільських населених пунктів(методичні рекомендації). - К.: ІЗУ УААН, 2003. - 16с.
11. Третяк А.М., Ліщенко Т.М., Шквар М.І. Складання проектів землеустрою при формуванні земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод(методичні рекомендації). - К.: ІЗУ УААН, 2003. - 18 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про Державний земельний кадастр»
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.
2. Закон України «Про землеустрій» [Електронний ресурс] : – Доступний з :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
3. Про охорону земель [Електронний ресурс]: – Доступний з : <http://www.zakon1.rada.gov.ua/>.
4. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]: – Доступний з :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
5. Порядку розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь [Електронний ресурс]: – Доступний з :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1134-2011-п>